

TÉMĚŘ VÁLKA

Vojské síly od nepaměti sloužily a ještě dlouho budou sloužit k dobývání strategických cílů, spojeným se snahou o ovládnutí rozsáhlých teritorií, zajímavých zejména surovinovým bohatstvím, pro danou epochu důležitým. Aby jednotlivé druhy vojsk a zbraní prokázaly požadovaný stupeň vycvičenosti a bojové připravenosti, čas od času se podrobují praktickým prověrkám. Tyto kontroly probíhají nejčastěji na stupni taktickém (na úrovni pluk a divize), méně často pak na vyšších stupních.

Jednou za několik let ale býval v minulosti podroben zkoušce pohotovosti celý obranný systém, spojené převážně s pozemním vojskem, zahrnující nejen aktivní ozbrojené složky, ale i povolání civilních osob a potřebné techniky ze zálohy do služby v armádě na určitou dobu. Tomu se říká řízená mobilizace sil a prostředků.

V poválečném Československu do roku 1985 proběhlo několik cvičných mobilizací, ale do té doby nikdy u letectva. Dne 26.5.1985 v 01.00 hodině ranní byla celá 3. divize protivzdušné obrany státu v Žatci a všechny regionální zainteresované složky tzv. „zvednuty“ Tedy byla vyhlášena cvičná mobilizace.

Tehdejší velitel 11.slp Václav Vašek vzpomíná:

Co to všechno představovalo? Vyhlášení bojové pohotovosti (poplachu) celé divizi, t.zn. velitelství 3.d PVOS, dislokované na tzv. RUTu, kde je dnes umístěno velitelství 4. brigády rychlého nasazení, 11.slp, 23.lpr, 5.prtz, (útvary letištního uzlu) a ostatní útvary v žateckém prostoru. Rozkaz prezidenta republiky byl rozeslán na všechny zainteresované řídicí orgány, které měly dále organizovat zdárný průběh mobilizace. Pak následovala vlastní realizace mobilizačních plánů, a to byl docela kámen úrazu. Tehdejší MNO Milán Václavík a hlavně ti moudří páni, kteří mu tento nápad vnikli, si rozhodně neuvědomili, že termín konání byl pro žatecký region, soudobé chmelařské centrum, vybrán více než nešťastně. Pro zmíněné vojenské útvary to bylo v podstatě jedno, jestli jsou prověřovány v létě nebo v zimě. Avšak odvelení významného počtu stěžejních pracovníků, na nichž závisela sklizeň chmele a značného počtu vozidel mělo takřka katastrofální důsledky na sklizeň chmele. Tito lidé mohli naprosto stejné úkoly, které byly po dva týdny po nich vyžadovány, splnit úplně stejně v březnu, koncem června nebo začátkem října.

Hned na počátku této velké akce, kdy už všichni vojáci z povolání byli na svých místech, se nad severní Čechy začaly slétávat „nepřátelské“ cíle z NDR, Polska a Slovenska, které měli žatečtí stíhači „ničtít“. Souběžně jsem musel odeslat vyčleněné síly na záložní letiště Panenský Týnec, kde byla následně redislokována 1. letka s letouny MiG-23MF k dalšímu plnění úkolů. Veškerá činnost na obou letištích byla podřízena jedinému účelu, splnit zadané úkoly co nejlépe. Jak už to u letectva chodí, více než u ostatních druhů zbraní, číhá zde nebezpečí ztráty životů. Na rozdíl od jiných suchozemských strojů se letadla pohybují v trojrozměrném prostoru a tak mají minimálně o 30% větší pravděpodobnost „průšvihů“. Proto jsou na všechny příslušníky letectva kladeny zvýšené nároky na připravenost a zároveň dodržování specifických bezpečnostních opatření. To vše probíhalo pod neustálým dohledem všude přítomných kontrolních orgánů, jejichž cílem bylo co nejvíce ztěžovat činnost všech velitelů a tím je dostávat do stresu, zkrátka do bojových podmínek. Fundovaněji mohou tuto situaci posoudit jen ti, kteří prožili opravdové bojové podmínky.

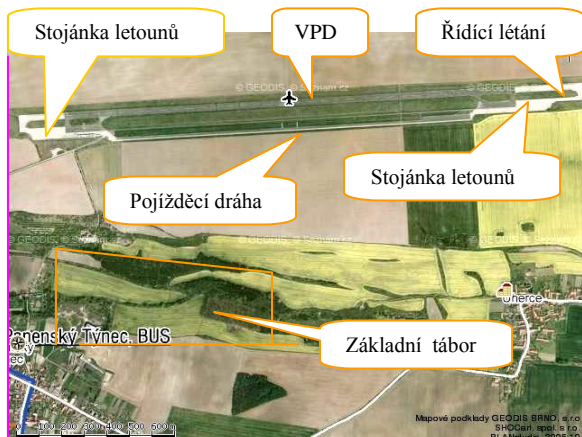
Satelitní fotografie

Velitelské stanoviště 11.slp
LAŽANY

VS 3.d PVOS VĚTRUŠICE

Záložní letiště Panenský Týnec (snímek ze satelitu)

Pracoviště řídicího létání
Pracoviště letovoda

Zamaskovaná technika v polních podmínkách

Tehdejší náčelník štábu Josef Veselý dodává:

V době vyhlášení mobilizace jsem měl podle t.zv. bojového rozdělení funkci velitele bojové směny a tak mě o půlnoci probudil dozorce pluku s tím, že se mám dostavit na pracoviště. Tam na mě již čekal důstojník operačního oddělení velitelství PVOS a předal mi dokument s rozkazem k otevření tzv. „obálky s rozkazem se smluveným obsahem“. Tuto činnost jsme mnohokrát nacvičovali a tak jsem předpokládal, že se opět jedná o jeden z mnoha rutinních nácviků, který bude ukončen obvyklým způsobem. Když jsem se k obálce dostal složitým způsobem otvírání trezorů a lámání pečeti, očekával jsem od kontrolního orgánu obvyklý pokyn „ukončete nácvik“. Ten nezazněl a já jsem pochopil, že jde do tuhého. Za pár vteřin jsem již předával rozkaz k uvedení do plné bojové pohotovosti a ke splnění úkolů mobilizačního rozvinutí 11.slp, 23.lpr a 5.prtz. Nacvičená mašinerie se rozjela naplno, byla obsazena místa velení bojovými směnami, předsunuté skupiny vyrazily na záložní letiště, rozvinula se mobilizační pracoviště, bylo zahájeno přijímání záloh a techniky z národního hospodářství a samozřejmě zaujata pohotovost č.1 letouny v rozptylových prostorech. Ukázalo se, že to, co je nalinkováno na papíře nemusí ještě fungovat ve skutečnosti. Ještě sedmý den nebylo jasné, kolik nastoupilo osob a bylo přijato techniky. Ještě nezačal skutečný boj a řada lidí již padala vyčerpáním z neuspání. Navíc velkou „protiválečnou ofenzívou“ zahájili okresní tajemníci KSČ i řada dalších funkcionářů a ředitelů podniků, kterým v tomto ročním období chyběli lidé i technika k plnění úkolů národního hospodářství. A tak se postupně z objektů kasáren, z polygonů a polních ležení postupně vytráceli záložníci a technika a vraceli se zpět do výrobního procesu. Zejména důležitost sklízě zeleného zlata převážila nad snahou vycvičit nejlepší syny národa k rozdrčení imperialistů, kteří číhali za nedalekou státní hranicí.

Ve stanovených časových normách bylo připraveno záložní letiště Panenský Týnec, byla aktivována protivzdušná obrana letiště palebními oddíly a raketovým vojskem a svazarmovské letiště Otvice u Chomutova bylo vybudováno jako klamné.

Praktické cvičení 11.slp v operační sestavě PVOS se odehrávalo formou odražení úderů taktického letectva v součinnosti s protiletadlovým raketovým vojskem ze základního letiště a záložního letiště Panenský Týnec. K navedení stíhačů bylo využíváno naváděcích stanovišť LAŽANY, NEPOLISY a STOD.

Co k tomu říci závěrem. Určitě je dobře, že to byla jediná a navíc ještě cvičná mobilizace. Věřím, že i do budoucna, kdy bude náš svět čelit jiným hrozbám v boji o víru, suroviny a přežití na této planetě, se bez podobných akcí obejdeme. To bych chtěl popřát svým vnoučatům i vám všem, se kterými jsme společně prošli dlouhou cestu služby u letectva.